

Sygn. akt I CSK 118/10

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Marek Sychowicz (przewodniczący)

SSN Wojciech Katner (sprawozdawca)

SSN Marian Kocon

w sprawie z wniosku E. Podstawowego Niestandardyzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W.

przy uczestnictwie Banku BPH S.A. z siedzibą w K., Antoniego P.

i Marii P.

o zmianę wierzyciela we wpisie hipoteki w księdze wieczystej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 12 stycznia 2011 r.,

skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania Marii P.

od postanowienia Sądu Okręgowego

z dnia 23 czerwca 2009 r.,

oddala skargę kasacyjną uczestniczki postępowania Marii P. i zasądza od niej na rzecz wnioskodawcy kwotę 120,- (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 23 czerwca 2009 r. Sąd Okręgowy oddalił apelację Marii P. od postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 4 listopada 2008 r. w sprawie z wniosku E. Podstawowego Niestandardyzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W. z udziałem Banku BPH Spółki Akcyjnej z siedzibą w K., Antoniego P. i Marii P. o zmianę wierzyciela we wpisie hipoteki w księdze wieczystej.

Powodowy Fundusz, załączając odpowiednie dokumenty, wnioskiem z dnia 5 marca 2007 r. żądał zmiany wierzyciela hipotecznego z Banku BPH S.A. na wnioskodawcę, w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości, stanowiącej własność Antoniego i Marii małżonków P., na zasadach wspólności ustawowej. Sąd Rejonowy w osobie referendarza sądowego dokonał w dniu 29 maja 2008 r. wpisu zgodnie z wnioskiem, a Sąd pierwszej instancji postanowił w dniu 4 listopada 2008 r. zaskarżony przez Marię P. wpis utrzymać w mocy. Uzasadnił to tym, że według obowiązującego - w dacie zawierania umowy przelewu wierzytelności między bankami – art. 326 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz. U. Nr 146, poz. 1546 ze zm.) bank nie był zobowiązany uzyskać zgody dłużnika na przelew wierzytelności, w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę, określonych w umowie warunków udzielenia kredytu; miał jedynie obowiązek wezwać dłużnika do zapłaty w trybie i na warunkach określonych w ust. 3 i 4 powołanego przepisu, co nastąpiło. Oddalając apelację Sąd drugiej instancji oparł rozstrzygnięcie na zasadzie wyrażonej w art. 316 § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. i za podstawę orzekania przyjął art. 194-195 powołanej ustawy o funduszach inwestycyjnych, ze względu na obowiązującą od dnia 13 stycznia 2009 r. ustawę z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o funduszach inwestycyjnych (Dz. U. Nr 231, poz. 1546). W art. 1 pkt 119 ustawa ta uchyliła art. 326 zmienianej ustawy w brzmieniu z 2004 r., a w art. 2 – uchyliła art. 92c ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (jedn. tekst Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.).

W skardze kasacyjnej, opartej na obu podstawach określonych w art. 398 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. uczestniczka postępowania Maria P. zarzuciła zaskarżonemu postanowieniu naruszenie przepisów postępowania cywilnego, tj. art. 316 § 1 w

związku z art. 361 k.p.c., polegające na przyjęciu, że stan rzeczy, który należy brać przy orzekaniu, a istniejący w chwili wydania postanowienia należy rozumieć jako nakaz stosowania do zdarzeń, dla których właściwe są przepisy, obowiązujące w chwili nastąpienia tych zdarzeń, przepisów obowiązujących w chwili orzekania, bez względu na to, czy są to przepisy prawa materialnego i do jakich zdarzeń się odnoszą. Naruszenie prawa materialnego polega na błędnym zastosowaniu art. 3 k.c. przez przyjęcie, że wejście w życie powołanej ustawy nowelizującej ustawę o funduszach inwestycyjnych skutkuje tym, iż przelew dokonany pod rządami tej ustawy w poprzednim brzmieniu jest ważny, mimo niespełnienia przesłanek określonych w art. 92a prawa bankowego w związku z art. 326 tej ustawy, w brzmieniu przepisów z dnia dokonania przelewu wierzytelności przez Bank BPH S.A. na wnioskodawcę. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, względnie o jego zmianę i oddalenie wniosku o wpis, z zasądzeniem kosztów postępowania kasacyjnego.

W odpowiedzi na skargę wnioskodawca wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna podlega oddaleniu.

Rozpoznając zarzuty dotyczące naruszenia przez zaskarżone postanowienie przepisów postępowania cywilnego należy przyznać rację skarżącej, że nie można interpretować art. 316 § 1 k.p.c., mającego zastosowanie w postępowaniu wieczystoksięgowym tak, aby sąd musiał zawsze uwzględniać stan rzeczy z chwili orzekania, w odniesieniu do stosowania prawa materialnego, do zdarzeń prawnych mających miejsce przed złożeniem wniosku i decydujących o zasadności tego wniosku. Sytuacja taka zachodzi w niniejszej sprawie, w której przepis ten nie może zostać wprost zastosowany, mimo jego obowiązywania w związku z art. 13 § 2 k.p.c., ze względu na zmianę przepisów prawa materialnego między zdarzeniem prawnym, którego dotyczy wniosek, a rozpoznaniem tego wniosku i mającym zastosowanie art. 3 k.c. (por. wyrok SN z dnia 4 września 2008 r., IV CSK 196/08, Lex nr 466004). Jak trafnie podnosi skarżąca, skuteczność czynności prawnej

(w tej sprawie – umowy kredytu z prawem przelewu wierzytelności) należy oceniać z punktu widzenia przepisów obowiązujących w dacie jej dokonania, a więc w odniesieniu do tej sprawy – w dniu 19 stycznia 1993 r. Skoro tak, to wniosek o wpis zmiany wierzyciela hipotecznego w księdze wieczystej nieruchomości skarżącej powinien zostać rozpatrzony na podstawie przepisów obowiązujących przed powołaną nowelizacją ustawy o funduszach inwestycyjnych, która weszła w życie dnia 13 stycznia 2009 r.

Z tego wynika, że Sąd drugiej instancji nieprawidłowo zastosował art. 316 § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. (por. postanowienie SN z dnia 4 lutego 2005 r., II CK 591/04, Lex nr 603755), co zasadnie podnosi skarżąca. W sprawie powinny znaleźć zastosowanie, obowiązujące przed wskazaną nowelizacją ustawy o funduszach inwestycyjnych – art. 326 ust. 1-4 tej ustawy w jej brzmieniu z 2005 r. oraz art. 92a-92c ustawy prawo bankowe, też przed uchyceniem tych przepisów powołaną nowelą ustawy o funduszach inwestycyjnych. Błędne zastosowanie w sprawie wskazanych przepisów postępowania cywilnego nie ma jednak istotnego wpływu na prawidłowość rozstrzygnięcia.

Zgodnie z art. 326 ust. 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych w pierwotnym brzmieniu tej ustawy – do przelewu wierzytelności banku na fundusz sekurytyzacyjny, z tytułu umów zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy art. 92a-92c ustawy Prawo bankowe, z zastrzeżeniem ust. 2-4 wskazanego art. 326. Podczas gdy art. 92c Prawa bankowego wymagał uzyskania przez bank zgody dłużnika banku na przelew wierzytelności, to zgodnie z art. 326 ust. 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych bank nie jest obowiązany do uzyskania zgody dłużnika banku na przelew wierzytelności banku z tytułu umów kredytu, w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu, określonych w umowie. Według art. 326 ust. 3 powołanej ustawy bank przed zawarciem z funduszem sekurytyzacyjnym umowy przelewu wierzytelności banku z tytułu umów kredytu, spełniających przesłankę, o której mowa w art. 326 ust. 2 jest obowiązany wezwać do zapłaty dłużnika banku na warunkach, które wskazuje art. 326 ust. 3 i 4 tej ustawy.

Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że wymagania wskazane przez przytoczone przepisy zostały w niniejszej sprawie spełnione. Tak więc w świetle mającego zastosowanie w tej sprawie art. 326 ustawy o funduszach inwestycyjnych umowy kredytowe, zawarte przed wejściem w życie ustawy o funduszach inwestycyjnych z dnia 27 maja 2004 r. (umowa w sprawie niniejszej została zawarta dnia 19 stycznia 1993 r.) nie wymagają, w okolicznościach wskazanych w tym przepisie zgody dłużnika na dokonanie cesji wierzytelności z tytułu umów kredytowych. Sąd w składzie rozpoznającym sprawę podziela stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2010 r. (IV CSK 558/09, OSNC 2010, nr 12, poz. 168), w którym stwierdzono, że jeżeli dłużnik banku będący kredytobiorcą nie dotrzymuje warunków udzielenia kredytu, bank może dokonać przelewu wierzytelności na rzecz funduszu sekurytyzacyjnego bez zgody zarówno tego dłużnika, jak i dłużnika banku z tytułu zabezpieczonego kredytu.

Należy ponadto wziąć pod uwagę art. 194 i art. 195 ust. 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych, obowiązujący od początku uchwalenia ustawy. Zgodnie z art. 194 tej ustawy księgi rachunkowe i inne dokumenty funduszu sekurytyzacyjnego mają moc prawną dokumentów urzędowych oraz stanowią podstawę do dokonania wpisów w księgach wieczystych. Według art. 195 ust. 1 powołanej ustawy, w przypadku nabycia przez fundusz sekurytyzacyjny wierzytelności zabezpieczonych hipoteką sąd prowadzący księgę wieczystą, na wniosek funduszu o wpis zmiany dotychczasowego wierzyciela, dokonuje wpisu w księdze wieczystej o zmianie wierzyciela, na rzecz którego była ustanowiona hipoteka, zaś fundusz dołącza wyciąg z ksiąg rachunkowych, odpowiednio uwierzytelniony, potwierdzający nabycie tej wierzytelności albo puli wierzytelności zabezpieczonych hipoteką. Wymagania te zostały przez wnioskodawcę wypełnione, a Sąd drugiej instancji uznał powołane przepisy za właściwą podstawę rozstrzygnięcia.

W świetle poczynionych rozważań można uznać stanowisko Sądu Okręgowego za prawidłowe, a właściwą podstawą rozstrzygnięcia są wskazane przepisy ustawy o funduszach inwestycyjnych, sprzed nowelizacji obowiązującej od dnia 13 stycznia 2009 r. Dodatkowo należy wskazać, że zgodnie z art. 626^b § 2 k.p.c. sąd w postępowaniu wieczystoksięgowym bada treść i formę wniosku oraz

dołączonych do niego dokumentów oraz treść księgi wieczystej i na tej podstawie może albo dokonać zmiany wpisu zgodnie z wnioskiem, albo wpisu tego odmówić. W rozpoznawanej sprawie wpis został dokonany zgodnie z wnioskiem.

Wprawdzie zatem uzasadnienie zaskarżonego postanowienia jest błędne, ale samo postanowienie odpowiada prawu.

Mając to na uwadze należało na podstawie art. 398¹⁴ oddalić skargę kasacyjną, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 398²¹ w związku z art. 98, art. 391 § 1 i art. 13 § 2 k.p.c.